

FULL CATALÀ

Any II — Núm. 13

MEXIC, D. F., OCTUBRE DEL 1942

Exemplar: \$ 0.50

Registrado como artículo de segunda clase, en la Administración Principal de Correos de México, D. F., el 20 de Noviembre de 1941

AMB MIRES AL DEMA **ELS ULTIMS FILLS DEL SOL**

per Pere CALDERS

pel Coronel Enric P. Farràs

El Coronel Farràs
segons un apunt al llapis
de Josep M. Ametlla

Quan la guerra actual acabarà, amb la victòria de les democràcies, un nou ordre serà estructurat en el qual cabran la major part de les aspiracions dels pobles que hauran aportat ni que sigui només un gra d'arena per aconseguir-la.

Quan arribarà aquest moment, ¿quina representació de Catalunya podrà assegurar-se a la taula de la pau? ¿Amb quins drets i amb quin bagatge? S'hi asseguren els representants d'Espanya, i el problema català seguirà essent un problema interior, sense solució possible des del punt de vista nacionalista, a causa

del tan mal entès patriotisme de la resta de la Península Ibèrica, —incapaç de comprendre uns Estats Confederats d'Ibèria, cada un amb sobirania absoluta, i units, per la seva pròpia voluntat, amb un lligam tan ample que en res no minvés aquesta sobirania.

En canvi, si ara, en plena lluita, i per part de qui sigui que ho pugui fer, fos gestionat de les Nacions Aliades (previ el reconeixement per part d'aquestes de la sobirania nacional del poble català) l'honor de figurar en un lloc del front —aquell que l'Alt Comandament designés— un grup de patriotes dels Països de Llengua Catalana, que, enlairant la bandera barrada, anessin a guanyar aquest gra d'arena, arribat el moment de la pau hauríem guanyat per a Catalunya la plena llibertat. Llavors podríem discutir, si ho creguéssim convenient, amb la resta dels pobles de la Península les condicions per a fer una Unió de Repúbliques independents.

Amb aquest propòsit, caldria que els qui s'interessessin per aquesta idea comencessin, ja des d'ara, a establir contacte i canviar impressions sobre la possibilitat d'organitzar aquest grup. Ben entès que aniríem guiats per un sol ideal: el del sacrifici de la vida perquè Catalunya recobri la seva antiga independència. Els Països de Llengua Catalana, petits tal vegada en territori, però molt grans en sentiments morals, serien un mirall per a les altres nacions peninsulars, que procurarien imitar-los, i crear aquesta Confederació dels Estats Sobirans d'Ibèria.

La meua missió, si em fos conferit l'honorable deure de guiar aquest grup, seria d'anar el primer al sacrifici i el darrer als llozers. Però sí que voldria anticipar que caldria una fèrria disciplina, única manera d'afrontar la mort amb dignitat. Que, si calgués morir materialment, tindríem la satisfacció interior de passar a la història com a conqueridors de la llibertat de Catalunya.

LA P A T E R N I T A T del sol ha estat invocada des dels temps primers per races diverses. L'han adorat els caldeus, els cananeus, els egipcis, els perses, els fenicis, els grecs i els romans. Però aquests pobles, els qui han desaparegut i els qui encara persisteixen, deixaren en un tombant de la seva història aquest vici d'adorar la cosa que brilla més.

Els japonesos han tingut la traça envejable de fer-lo arribar fins als nostres dies. Realment, si la imaginació s'hi avé, sentir-se fill del sol ha de proporcionar un gran aplom i una particular plenitud de la vida. Perquè, només en la lluita que suposa l'haver de convèncer els altres de l'autenticitat d'un parentiu tan elevat, ja pot posar-s'hi tota l'ambició i tota la tenacitat.

En aquest sentit, els japonesos juguen fort. No es tracta pas de confiar les superioritats al color dels cabells o de la pell, mania terriblement occidental, sinó de donar a entendre que hi ha lligams de família entre ells i el centre regulador del moviment de la terra i dels altres planetes.

Però aquesta idea, convertida únicament en íntima satisfacció, no produeix beneficis materials i els japonesos compregueren relativament de pressa que si no legitimaven el seu "pedigree" davant del món, els fills de la terra que compartien amb ells l'habitatge del planeta no els concedirien la senyorial distinció que reclamaven. De moment, adoptaren una jeia pacífica. Projectaren el seu capteniment de gent solar enllà de l'Àsia, de cara a l'Occident, entabanant i deixant-se descobrir pels homes de raça blanca. Els viatgers tornaven del Japó amb la boca plena d'històries meravelloses.

Quins habitants i quin país! Una amonrança divina tivava la cara de cada cosa de les illes, tot era delicat i extraterrenal. La prostitució mateix era exquisida; sublim la manera de prendre el te; finíssima la vida de família entre les parets de paper i de canya, i tot això sense oblidar la pràctica del suïcidi, tan senyora, que mereixia l'atenció cordial de tota la gent civilitzada.

I l'art? En aquest aspecte sí que calia que tothom es posés d'acord per a esgotar tots els qualificatius encomiàstics. Calia organitzar pelegrinatges per a visitar el gat adormit de Nikkosan, la muntanya artística de Koyazan, els retauls de la capella de Kasuga, el Kinkakuji, i tots els llocs on l'art dels japonesos havia deixat marca.

Les estampes conegueren una ràpida fortuna. Les obres i els noms de Shosetsu, Noami, Soga, Seshiu, Hasegava, Hokusai Buntxo Tani i Hirosigué sortiren del Japó i recorregueren triomfalment els centres civilitzats.

Els japonesos es deixaven admirar amb una mica d'ure tot fent veure que ells amb els occidentals, mai no s'hi acabarien d'entendre. No s'estaven de dir, per exemple, que l'ús que nosaltres fem dels mq-

MOTOR: tots a les mans una publicació humil, d'humilitat... L'orgull d'ocurrir on cada nostra revista n'han pesat superiors a la capacitat econòmica... ES per això que un grup d'escriptors es proposa d'assegurar una tasca continuada... LA aspira a aplegar al seu si tots els escriptors independents... Si una paraula pogués encloure el seu desig i la seva ambició, seria: apostolat.

ARAF A un any que FULL CATALA, presentat d'una manera molt modesta, ocupava el seu lloc al costat de les poques revistes que aleshores es publicaven a les Amèriques. Orgull d'escriure en català, oferiment d'una tribuna lliure als escriptors independents, desig de treballar per l'acostament de catalans, valencians i mallorquins (el Rosselló, abans de ser lliurat per Espanya a França, formà part integrant del Principat), independència de criteri en el comentari dels problemes nacionals; vet aquí les principals característiques de la nostra publicació.

En el curs d'aquest any moltes han estat les petites batalles que FULL CATALA ha donat per a ser el que avui és. Com s'esdevé sempre, en el curs d'aquestes escaramusses hem sofert baixes, però també hem rebut reforços. En cap circumstància, tanmateix, no hem deixat d'agrair l'encoratjament que

En aquest número. A LA PAGINA 5: Un poema inèdit de Josep GUERER. A LA PAGINA 10: Un conte de Pere GALDERS. Informacions de Catalunya, Crítica de llibres, Noves culturals i polítiques, Pàgina dels infantes, L'actualitat catalana a l'exterior.

ja en col·laboracions, ja en ajut material o tècnic, se'ns ha donat en tot aquest any. Aquell qui, en alguna ocasió, ha fet quelcom en bé del FULL CATALA mereix de nosaltres tota mena de respectes. Un dels grans avantatges de la nostra posició estrictament patriòtica és que no tenim enemics. Cap català no pot ser enemic nostre. En tot cas serà un ciutadà que no pensa com nosaltres.

A part d'aquestes crisis internes, fets exteriors sol·licitaven també de la nostra revista alguna paraula. Perquè una cosa és la independència i altra és la inhibició o, el que seria més greu, la comoditat desentesa d'alguns. En la baralla entre legalistes i partidaris del Consell de Londres, vam començar per reconèixer l'honorabilitat de les dues posicions, sense la qual cosa tot clima de convivència fóra impossible. El que vam fer després, fou aconsellar als polítics de banda i banda que treballessin cadascun en la seva àrea i que no es fessin nosa o provessin d'entrebancar-se; això era més necessari davant de certs maneigs que aconsellaven "repicar i anar a la processó", cosa no solament impossible, sinó de mal gust i, en definitiva, tan perjudicial als legalistes com als partidaris del Consell Nacional; que els catalans no estiguin d'acord en aquestes coses no és desitjable, però tampoc no és massa greu a condició d'una bona fe prèvia. Un dels inconvenients més seriosos per a delimitar els camps, és la falta d'un programa concret per part del Consell Nacional. Mentre els legalistes saben el que volen, el Consell, fins ara, s'ha emparat darrera de vaguetats que, si troben un ressò innegable entre els catalans exiliats, és per ser vaguetats d'un radicalisme tàcit. Per això, amb l'únic dret que ser catalans ens dóna, vam redactar els VIII Punts i els oferírem al Consell, com el pensament d'un grup de catalans independents. Diem això perquè mai no vam tenir la gosadia de crear una capelleta més — cosa que els nodridors de grupets no entendran mai —, ni de servir d'escambell a ningú. D'una cosa estem certs, i és que en els tolls de l'exili el que sobren són granotes.

Aquesta posició crítica noensem abandonar-la. Hem dit posició crítica, però no pas entrebancadora. Tota iniciativa patriòtica — encara que no compartíssim en absolut el seu abast — no rebria de nosaltres més que encoratjaments. La unitat dels catalans — no la dels Partits caducs de Catalunya — sempre trobarà en la nostra revista uns defensors desinteressats.

Més amunt hem parlat de baixes i de reforços. Quant a les primeres, ja hem dit el que calia. El que ens plau de declarar ara és que cap reforç no ha estat rebut amb tanta alegria a les pàgines del FULL CATALA com el militar. El fet de veure en la secció de les Armes les signatures dels nostres Caps i Oficials més destacats, no és solament un orgull per al FULL CATALA — creador de la primera pàgina militar en una revista catalana — sinó una esperança en la sobirania de Catalunya. Contribuir a agermanar els militars catalans, i demostrar-los que hi ha molts i molts patriotes que els estimen i els respecten, era una tasca urgent que ens plau d'haver emprès.

Aquesta actitud nostra ens ha valgut atacs, que a mitja veu fan córrer els uns i repeteixen els altres. Dos són els principals. El primer diu — referint-se a la naixença de certs moviments de força a Europa — que anem vint anys endarrerits. Declarem que aquesta rerassaga no ens satisfà prou, i que ens fem un orgull d'anar, no pas vint anys, sinó centúries i centúries enrera fins a trobar les deus de la millor tradició militar — no militarista — de Catalunya. L'altre retret, parent del primer, és que fem possible un "feixisme català". Està clar que això no té cap valor si es té en compte que defensem — en els nostres Punts III i IV — un Exèrcit sotmès al poder civil. El que passa és que sovint la gent es fa forta en el pacifisme que l'Europa desenganyada de la post-guerra ens serví — aquest pacifisme sí que és anti-quat i no antic — i que ha portat, entre altres coses, la guerra actual i el trasbals que ara ens toca de patir.

Si el nostre poble, a més d'aviar el bé de Déu de literats que, des de Barcelona, "salvaven la cultura", hagués comprès i estimat la mitja dotzena de Caps militars capaços que tenia Catalunya en esclatar la rebel·lió feixista, el pacifista badoc no aniria ara per aquests móns, segons cita d'un estimat amic nostre:

"desert d'amics, de béns e de senyor, en estrany lloc, i en estranya encontrada."

cadors els repugnava, i que els blancs, a desgrat del seu aire dominador, eren uns bàrbars.

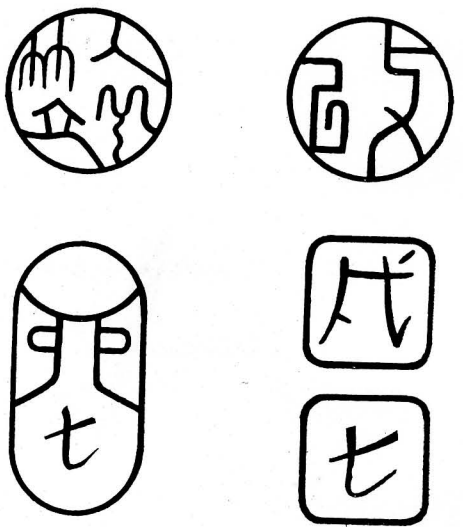
Però el joc de projectar-se enfora de les illes comportava perills; i els japonesos, en comptes de servir de mirall, començaren a mirallar-se. Aparegué el quimono en companyia dels barrets forts de palla, i usos i vicis europeus tacaren la puresa dels gloriosos fills de Yamata.

Una de les coses lletges que posaren en ús fou l'exercici de la censura a la manera caucàsica. Per una curiosa interpretació, aquesta censura ocasionà la decadència, des del punt de vista estètic de les estampes japoneses. En 1842, fa justament cent anys, el governador municipal de Yedo establí el control, abans de l'edició, de les estampes, per tal de prohibir aquelles que fossin atemptatòries a la moral, representant actors, cortisanes, geishes, etc. Aquest propòsit, tan carregat de polidesa per part del "Matxi Bugio", va tancar l'època d'or de les estampes.

SENT O la necessitat de donar explicacions de per què m'ocupo de coses sabudes i passades, havent-hi tants temes actuals que reclamen atenció.

En realitat, com a modest fill de la terra, bàrbar blanc i donat al vici del mocador, cerco una mena de compensació recordant dates que els fills del sol, ara que s'han lliurat a la conquesta del món, deuran passar sense atenció.

Perquè, amb la significació que de vegades pren l'atzar, el mateix any 1842 en el qual es va establir la censura per a estampes, moria el gran dibuixant i pintor Buntxo Tani, havent-se escaigut per tant, durant l'any present, el primer centenari de la seva mort. Buntxo Tani, pintor dels regents Tokugawa, deixeble de Guentai i de Kitayama Kanguen, fou un dels primers i potser el més gran dels paisatgistes japonesos. Els seus dibuixos de la llegenda Ishiyama i les estampes del llibre "Nippon Meesan tsuye" fins prescindint de la resta de l'obra de l'artista, mereixen la consideració del record.

Segells de censura d'examen i cronològics, de les estampes japoneses posteriors al 1842

Tei-san, biògraf i crític de Buntxo Tani, ha escrit: "Els seus paisatges són molt superiors als dels seus contemporanis, i molt sovint s'acosten, pel seu coneixement de la perspectiva, a les obres europees."

Buntxo Tani morí molt vell, i així i tot va estalviar-se, amb avantatge d'una colla d'anys, l'espectacle que donen els japonesos, que després de voler enganyar el món amb el seu origen diví, es deixen enganyar ells per un grupadet de blancs de raça ària, lliurant-se a una aventura que no els escau tant com la imatge que ells mateixos havien servit del seu Japó, penjat entre el cel i la terra, però una mica més a prop del cel.